

Τροπολογία της Κ.Ο. ΠΑΣΟΚ- Κινήματος Αλλαγής: Ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις και δικαίωμα μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης με τίτλο «Εθνική Κοινωνική Συμφωνία για την ενίσχυση των Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας».

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Τα τελευταία 6,5 χρόνια, η Κυβέρνηση της ΝΔ με συνεχή νομοθετήματα (Ν. 4623/2019, Ν.4635/2019, Ν.4808/2021, Ν. 5053/2023, Ν.5239/2025) που παρουσιάζει ως εκσυγχρονισμό, απορρυθμίζει σταθερά την αγορά εργασίας, διευρύνοντας την εργασιακή ανασφάλεια, την υπεραπασχόληση και τη διάρρηξη της ισορροπίας οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.

Σύμφωνα με όλες τις επίσημες έρευνες, την ώρα που το ΑΕΠ της χώρας αυξάνεται, οι Έλληνες εργάζονται σκληρότερα και αμείβονται λιγότερο από τους υπόλοιπους Ευρωπαίους, αφού η αγοραστική μας δύναμη βρίσκεται στον πάτο της ΕΕ. Σύμφωνα με την Eurostat, το 2023, ο μέσος προσαρμοσμένος ετήσιος μισθός πλήρους απασχόλησης ανά εργαζόμενο στην Ευρώπη κυμαινόταν από €13.503 στη Βουλγαρία έως €81.064 στο Λουξεμβούργο, με τον μέσο όρο της ΕΕ να φτάνει τα €37.863. Στις κατώτερες θέσεις βρίσκεται η Ελλάδα (€17.013), την οποία υπολείπονται μόνο η Βουλγαρία και η Ουγγαρία (€16.895).

Επιπλέον, σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ για την οικονομία και την απασχόληση το 2025, παρότι στην πλειονότητα των κρατών της Ε.Ε. το 2023 και το 2024 υπήρξε αξιοσημείωτη ανάκαμψη των πραγματικών μισθών, η χώρα μας ήταν προτελευταία στην ποσοστιαία μεταβολή του ακαθάριστου πρωτογενούς εισοδήματος των νοικοκυριών, με ποσοστό υποτριπλάσιο (2,3%) του ευρωπαϊκού μέσου όρου (περίπου 7%).

Παράλληλα, η χώρα μας κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις των χωρών της ζώνης του ΟΟΣΑ ως προς την παραγωγικότητα, η οποία, σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του ΟΟΣΑ (OECD Compendium of Productivity Indicators 2025), στη χώρα μας επιδεινώθηκε. Έτσι, ενώ το 2020 ήμασταν στο -21,7% του μέσου όρου του ΟΟΣΑ, το 2023 η παραγωγικότητα της Ελλάδας βρέθηκε στο -36,6%.

Η Κυβέρνηση της ΝΔ έχει επενδύσει συνειδητά σε ένα νεοφιλελεύθερο μοντέλο χαμηλής παραγωγικότητας και φτηνής απασχόλησης, υπονομεύοντας συστηματικά τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας και το δικαίωμα του συνδικαλισμού, τα βασικά δηλαδή εργαλεία των εργαζομένων για επαρκείς αμοιβές και αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας.

Ενδεικτικά κάποια από τα πεπραγμένα της Κυβέρνησης:

- Κατάργησε τη διάταξη για το «βάσιμο λόγο» απόλυσης (άρθρο 117 του ν. 4623/2019) και τη δυνατότητα των εργαζομένων να προσφεύγουν μονομερώς στη διαιτησία.
- Με την ατομική διαπραγμάτευση έναντι των συλλογικών ανέτρεψε τις βασικές αρχές του εργατικού δικαίου.
- Συρρίκνωσε δραματικά το δικαίωμα του συνδικαλισμού και της απεργίας, φτάνοντας στο σημείο να ποινικοποιήσει την περιφρούρηση της απεργίας από τους απεργούς και να τους τιμωρεί με πρόστιμα – ακόμα και φυλάκιση.
- Νομοθέτησε τις 13 ώρες ημερήσιας απασχόλησης σε δύο ή περισσότερους εργοδότες, αλλοιώνοντας το πνεύμα και το γράμμα της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2019/1152 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και παραβιάζοντας το θεσμοθετημένο 11ωρο συνεχούς ημερήσιας ανάπαυσης.
- Φρόντισε για την μη εφαρμογή του πνεύματος της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2022/2041 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την Οδηγία για να επιτευχθούν επαρκείς μισθοί πρέπει να αυξηθεί το ποσοστό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις. Λέει κατά λέξη η Οδηγία (σκέψη 25) : «Τα κράτη μέλη με υψηλό ποσοστό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις τείνουν να έχουν μικρό ποσοστό χαμηλόμισθων εργαζομένων και υψηλούς κατώτατους μισθούς. Τα κράτη μέλη με μικρό ποσοστό χαμηλόμισθων εργαζομένων έχουν ποσοστό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις άνω του 80 %». Στη χώρα μας οι συλλογικές συμβάσεις δεν καλύπτουν ούτε το 30% των εργαζομένων.
- Νομοθέτησε τις κατά παραγγελία συμβάσεις εργασίας (on demand) (άρ. 10 του ν. 5053/2023), συμβάσεις που αποτελούν στην Ε.Ε. το άκρον άωτον της εργασιακής επισφάλειας και των καταχρηστικών πρακτικών εις βάρος των εργαζομένων, που τίθενται σε εργασιακή ετοιμότητα για όποτε και όσο τους χρειάζεται η επιχείρηση, προκειμένου να εξασφαλίσουν το βιοπορισμό τους.
- Με τον τελευταίο νόμο 5239/2025, νομοθέτησε
 - Την 13ωρη απασχόληση ημερησίως σε έναν εργοδότη,
 - την υπερωριακή εργασία στους εκ περιτροπής εργαζόμενους, που -πέραν της αλλοίωσης του χαρακτήρα του ευέλικτου μέτρου της εκ περιτροπής απασχόλησης για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων αναγκών της επιχείρησης- θα οδηγήσει μοιραία και σε καταστρατήγηση, καθόσον θα χρησιμοποιηθεί για την εξυπηρέτηση παγίων και διαρκών αναγκών της επιχείρησης
 - την υπερευέλικτη μορφή εργασίας των 2 ημερών/εβδομάδα, που διαμορφώνει ένα περιβάλλον υψηλής διακινδύνευσης καταχρηστικών πρακτικών, αφού δεν έχει κανένα περιορισμό στις ανανεώσεις της. Συνεπώς, μπορεί να συνάπτεται κάθε εβδομάδα, στερώντας από τον εργαζόμενο τα δικαιώματα που συνδέονται με την εργασία του (πχ ετήσια άδεια).
- Οι συνέπειες των πολιτικών της ΝΔ στον τομέα της Υγείας και της Ασφάλειας στην Εργασία (ΥΑΕ) : Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΣΕΤΕΕ το 2022 χάθηκαν 104 εργαζόμενοι , το 2023 179 εργαζόμενοι, το 2025 201 άνθρωποι έχασαν τη

ζωή τους τους, ενώ άλλοι 332 τραυματίστηκαν πολύ σοβαρά και φέτος αρχές ακόμη του 2026, έχουμε 14 ανθρώπινες απώλειες και 18 σοβαρά τραυματίες.

Την ώρα που οι αναπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες επενδύουν στην ποιότητα της εργασίας και στην εναρμόνιση της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής ως εργαλεία αύξησης της παραγωγικότητας και αντιμετώπισης του δημογραφικού προβλήματος, την ώρα που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανοίγει ήδη διάλογο για το τετραήμερο και την «πράσινη εργασία», την ώρα που πολλές ευρωπαϊκές χώρες (Ισπανία, Ιρλανδία, Βέλγιο) στρέφονται όλο και περισσότερο στην τετραήμερη εργασία χωρίς μείωση των αποδοχών, γιατί τα αποτελέσματα της πιλοτικής εφαρμογής της είναι ενθαρρυντικά τόσο για την βελτίωση συνθηκών ζωής των εργαζομένων όσο και για την αύξηση της παραγωγικότητας εργασίας, η Κυβέρνηση προωθεί συστηματικά το μοντέλο της φθηνής και απαξιωμένης εργασίας, μοντέλο διαμετρικά αντίθετο από ένα μοντέλο ανάπτυξης με κοινωνικό πρόσημο και ουσιαστική μέριμνα τόσο για την ελληνική οικογένεια, όσο και για το δημογραφικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η χώρα.

Επειδή αυτή η πολιτική είναι αδιέξοδη, επειδή η ελληνική κοινωνία και η ελληνική οικονομία αξίζουν περισσότερα, το ΠΑΣΟΚ με την παρούσα τροπολογία παρεμβαίνει εισάγοντας κάποιες από τις βασικές κατευθύνσεις μιας άλλης πολιτικής για τις οποίες δεσμεύεται απέναντι στον ελληνικό λαό.

Επειδή το δικαίωμα μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία αποτελεί πρόβλεψη κλειδί για την αύξηση του ποσοστού κάλυψης των εργαζομένων από ΣΣΕ και τούτο με τη σειρά αποτελεί εκ των ων ουκ άνευ προϋπόθεση για επαρκείς μισθούς

Επειδή το σταθερό αίτημα των κοινωνικών εταίρων είναι ο κατώτατος μισθός να καθορίζεται από τους ίδιους μέσα από ελεύθερες διαπραγματεύσεις και Ε.Γ.Σ.Σ.Ε.

Προτείνουμε την παρούσα τροπολογία αποτελούμενη από δύο (2) άρθρα ως εξής:

Άρθρο 1

Προσδιορισμός του κατώτατου μισθού από τους κοινωνικούς εταίρους και την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας

Το ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής, με νομοθετική του παρέμβαση-πρόταση νόμου το Νοέμβριο 2018 και στη συνέχεια με τροπολογίες του, υποβληθείσες τόσο το 2020 όσο και το 2023 και τον Οκτώβριο 2025 σταθερά υπερασπίζεται και προτείνει την επαναφορά του συστήματος προσδιορισμού του κατώτατου μισθού/ημερομισθίου αποκλειστικά με την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΕΓΣΣΕ) , κατόπιν διαπραγματεύσεων μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, δηλαδή των κορυφαίων οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών.

Σήμερα, η αναγκαιότητα υιοθέτησης της τροπολογίας αυτής είναι αδήριτη. Και τούτο διότι αποδεδειγμένα αυτή είναι η διαδικασία που στηρίζει τους εργαζόμενους, την κοινωνία και την οικονομία.

Σύμφωνα με την σκέψη 25 του Προοιμίου της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2022/2041 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την οποία η Κυβέρνηση φρόντισε να παραποιήσει: «Τα κράτη- μέλη με υψηλό ποσοστό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις τείνουν να έχουν μικρό ποσοστό χαμηλόμισθων εργαζομένων και υψηλούς κατώτατους μισθούς. Τα κράτη μέλη με μικρό ποσοστό χαμηλόμισθων εργαζομένων έχουν ποσοστό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις άνω του 80 %. Ομοίως, η πλειονότητα των κρατών μελών με υψηλά επίπεδα κατώτατων μισθών σε σχέση με τον μέσο μισθό έχει κάλυψη από συλλογικές διαπραγματεύσεις άνω του 80%. Ως εκ τούτου, κάθε κράτος μέλος με ποσοστό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις κάτω του 80 % θα πρέπει να θεσπίσει μέτρα με σκοπό την ενίσχυση των εν λόγω συλλογικών διαπραγματεύσεων. Κάθε κράτος μέλος στο οποίο η κάλυψη από συλλογικές διαπραγματεύσεις υπολείπεται του κατώτατου ορίου του 80 % θα πρέπει να θεσπίσει πλαίσιο με τους αναγκαίους πρόσφορους όρους για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και να καταρτίσει σχέδιο δράσης για την προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων, ώστε σταδιακά να αυξηθεί το ποσοστό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις».

Κατόπιν των ανωτέρω και επειδή :

- η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας είναι απολύτως απαραίτητη, προκειμένου να επιτευχθεί η ανοδική κοινωνική σύγκλιση, η μείωση της μισθολογικής ανισότητας και, επομένως, η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και επειδή για την επίτευξη αυτών, απαιτούνται α) η επάρκεια των νόμιμων κατώτατων μισθών/ημερομισθίων, β) η προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών, ώστε να φτάσει σε κάλυψη από ΣΣΕ τουλάχιστον το 80% των εργαζομένων,
- η προσφορότερη μέθοδος για την πραγματική βελτίωση των αγοραστικών δυνατοτήτων των εργαζομένων είναι η επαναφορά του πλήρους ρυθμιστικού σχεδίου της ΕΓΣΣΕ και η ενίσχυση του συστήματος των συλλογικών διαπραγματεύσεων,
- το σύνολο των κοινωνικών εταίρων, όπως επιβεβαίωσαν κατά τη συνάντησή τους με τον Πρόεδρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ.- ΚΙΝ.ΑΛ. Νίκο Ανδρουλάκη τον Νοέμβριο 2024, ζητούν την επαναφορά του καθορισμού του κατώτατου μισθού στους κοινωνικούς εταίρους μέσω της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας,

προτείνουμε την τροπολογία αυτή με την οποία:

-η διαδικασία καθορισμού του βασικού μισθού και ημερομισθίου επανέρχεται στους Κοινωνικούς Εταίρους που μέσω διαπραγματεύσεων υπογράφουν Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας, όπως καθορίζονται από το άρθρο 8 του ν.1876/1990,

- η διάταξη του ν.4093/2012, που προβλέπει ότι το πεδίο εφαρμογής της Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. περιορίζεται σε μη μισθολογικούς όρους, καταργείται.

Άρθρο 2

Επίλυση συλλογικών διαφορών με διαιτησία

Καθοριστικό ρόλο για την χαμηλή κάλυψη των εργαζομένων της χώρας μας από συλλογικές διαπραγματεύσεις διαδραμάτισε η διάταξη του άρθρου 57 του ν. 4635/2019 , με την οποία η παρούσα Κυβέρνηση της Ν.Δ. αντικατέστησε τη διάταξη του άρθρου 16 του ν. 1876/90 (όπως είχε αντικατασταθεί με την παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4303/2014), αφού μέσω της μονομερούς προσφυγής στη Διαιτησία αναπαράγονταν το 25% των κλαδικών και το 1/3 των ομοιοεπαγγελματικών Σ.Σ.Ε. πριν από την κρίση. Έτσι, με την νομοθετική αυτή παρέμβαση, η Κυβέρνηση έθεσε τόσο ισχυρά εμπόδια που κατέστησε επί της ουσίας αδύνατη την προσφυγή εργατικών σωματείων στον Οργανισμό Μεσολάβησης και Διαιτησίας (ΟΜΕΔ) , ο οποίος ως μέσο επίλυσης συλλογικών διαφορών είναι πλέον ανενεργός.

Ως ΠΑΣΟΚ έχουμε αποδείξει και διακηρύξει την πίστη μας στην αξία της συλλογικής διαπραγμάτευσης και του κοινωνικού διαλόγου και με την τροπολογία αυτή προτείνουμε την κατάργηση των προβλέψεων του ανωτέρω άρθρου 57 του ν. 4639/2019 και την επαναφορά των προϊσχυουσών αντίστοιχων διατάξεων, προκειμένου να αναβιώσει ουσιαστικά ο θεσμός της διαιτησίας και , επομένως, να ενισχυθούν οι διαδικασίες συλλογικών διαπραγματεύσεων και υπογραφής συλλογικών συμβάσεων, που αποτελούν το βασικό εργαλείο για τη διασφάλιση επαρκών μισθών και αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας.

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης με τίτλο «**«Εθνική Κοινωνική Συμφωνία για την ενίσχυση των Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας»**».

Θέμα: Ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις και δικαίωμα μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία: Για επαρκείς μισθούς και εργασία με αξιοπρέπεια.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΡΥΘΜΙΣΗ

Άρθρο 1

Προσδιορισμός του κατώτατου μισθού από τους κοινωνικούς εταίρους και την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας

1. Η διάταξη της Υποπαραγράφου 11 της παραγράφου ΙΑ Άρθρου Πρώτου του ν.4093/2012 (Α' 222) καταργείται.
2. Το άρθρο 103 του ν.4172/2013 (Α' 167) καταργείται.
3. Η παρ.1 του άρθρου 8 του ν.1876/1990 (Α' 27), όπως ισχύει αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 8 Δέσμευση

Οι εθνικές γενικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας καθορίζουν τους ελάχιστους όρους εργασίας που ισχύουν για τους εργαζόμενους όλης της χώρας.

Στους εργαζόμενους αυτούς περιλαμβάνονται και εκείνοι εκ των εργαζομένων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο, στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, των οποίων οι αμοιβές δεν προβλέπονται από το μισθολόγιο του δημοσίου».

Άρθρο 2 Επίλυση συλλογικών διαφορών με διαιτησία

«Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 16 του ν. 1876/1990 (Α' 27), όπως ισχύει, αντικαθίστανται ως εξής :

«Άρθρο 16 Διαιτησία (Πρώτος Βαθμός)

1. Η προσφυγή στη Διαιτησία μπορεί να γίνεται σε οποιοδήποτε στάδιο των διαπραγματεύσεων με συμφωνία των μερών.
2. Είναι δυνατή η προσφυγή στη διαιτησία μονομερώς στις εξής περιπτώσεις: α) από οποιοδήποτε μέρος, εφόσον το άλλο μέρος αρνήθηκε τη μεσολάβηση, β) από οποιοδήποτε μέρος αποδέχτηκε την πρόταση του μεσολαβητή που απέρριψε το άλλο μέρος».

Οι προτείνοντες Βουλευτές

Ανδρουλάκης Νικόλαος

Χρηστίδης Παύλος

Μπιάγκης Δημήτριος

Τσίμαρης Ιωάννης

Γερουλάνος Παύλος

Μάντζος Δημήτριος

Αποστολάκη Μιλένα

Αχμέτ Ιλχάν

Βατσινά Ελένη

Γιαννακοπούλου Κωνσταντίνα (Νάντια)

Γρηγοράκου Παναγιώτα (Νάγια)

Δουδωνής Παναγιώτης

Θρασκιά Ουρανία (Ράνια)

Καζάνη Αικατερίνη

Κατρίνης Μιχάλης

Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις)

Κωνσταντινόπουλος Οδυσσέας

Λιακούλη Ευαγγελία

Μιχαηλίδης Σταύρος

Μουλκιώτης Γεώργιος

Νικητιάδης Γεώργιος

Νικολαΐδης Αναστάσιος

Πάνας Απόστολος

Παπανδρέου Γεώργιος

Παππάς Πέτρος

Παρασκευαΐδης Παναγιώτης

Παραστατίδης Στέφανος

Παρασύρης Φραγκίσκος

Πουλάς Ανδρέας

Σπυριδάκη Αικατερίνη

Σταρακά Χριστίνα

Χνάρης Εμμανουήλ

Χριστοδουλάκης Εμμανουήλ